

[K. B. Andersen.]

ved mødet forleden aften i Danmarks pædagogiske Selskab talte om, hvorfor vi ikke har mulighed for at tage realafdelingslinjen i kostskoleform i højere grad, end vi har. Der er mange andre muligheder, vi kunne lægge ud til kostskoleformen.

Jeg skal nøjes med disse korte, lidt spredte bemærkninger og kan i øvrigt henvise til det, vi som forslagsstillere har sagt i bemærkningerne til forslaget og ved dets fremsættelse. Jeg tror, det er vigtigt og afgørende, at vi får beslutningen truffet nu, sådan at der bliver ro og tid til at bringe de pædagogiske og økonomiske forudsætninger i orden — de to ting hænger i øvrigt sammen — og jeg vil endnu en gang understrege det, der for forslagsstillerne er meget afgørende: for hvert år der går, før vi træffer en beslutning, for hvert år vi udsætter beslutningen, vil der være flere unge, der kommer ud med en ringere uddannelsesmæssig baggrund, end alle vel er enige om er rimelig.

Svend Haugaard: Jeg skal ikke på dette tidspunkt bringe nye ting ind i debatten, men kun komme med en replik til enkelte af de ordførere, der har draget mine synspunkter i tvivl.

For det første må jeg sige til hr. K. B. Andersen, at det, jeg nævnte med hensyn til tekniske skoler, højskoler, ungdomsskoler og forskelligt andet, kun blev sagt i sammenhæng med de andre. Jeg vil dog lige indvende, at mig bekendt er det sådan, at man f. eks. kan tage teknisk forberedelseseksamen og statskontrolleret prøve i forbindelse med efterskole og ungdomsskole og derfra gå videre til handelsskole. Jeg vil gerne vide, om det ikke er korrekt. Jeg mener i hvert tilfælde, at der er denne mulighed.

Hvad den udvidede skolepligt angår, nævnte jeg det en enkelt gang bevidst, mens jeg derimod alle de andre gange bevidst sagde „udvidet uddannelsespligt“. Når jeg gjorde det bevidst, var det netop for at få en reaktion, idet jeg ville pege på, at det i realiteten bliver en skolepligt. Jeg ved godt, at der ikke er andre muligheder — ja, der kan være ganske enkelte, der magter det; men det bliver jo ikke dem, der først og fremmest vil gå ud af skolen, som har

den mulighed for at få undervisning ved siden af skolen. Der bliver tale om valgfrihed, men i realiteten om skolepligt.

Til fru Gunhild Due, som jeg også meget gerne lytter til, vil jeg sige, at det da nok er rigtigt, at når eleverne først er smuttet, er det forholdsvis få, der kommer igen, selv om vi jo fra mange højskoler og ungdomsskoler har erfaring for, at en meget stor del af dem, der kommer dér, netop er nogle, der er gået tidligt ud af folkeskolen. Men det er ikke tilstrækkeligt, det indrømmer jeg. Det, det gælder om her, er imidlertid netop at gøre det sådan, at de ikke smutter, men at vi alligevel kan undgå at gennemføre tvang. Her føler jeg mig overbevist om, at skolen kan gøres så fristende — og det lykkes allerede mange steder — at det vil være muligt at fastholde praktisk taget 100 pct. uden tvang og sådan, at de, man ikke derved fastholder, bliver de forholdsvis få med store problemer, som skolen heller ikke kan klare problemerne for. Eleverne skal med andre ord bryde sig om at gå i skole, og gør de først det, er sagen jo for så vidt klaret. Jeg tror, at det ligger sådan, at den rette skole presses frem, når man fastholder, at skolen har ansvar for at få eleverne til at blive der frivilligt. Deri ligger der et pres på skolen og et pres om skolereformer, for skolen skal være spændende, den skal gøre eleverne interesseret. Hvis man derimod får tvang, er der mindre pres på reformerne; så kan man lettere risikere, at det går i stå.

Hr. Sigsgaard fremdrog visse undersøgelser. Jeg mener ikke, vi har tilstrækkelig grundige undersøgelser f. eks. med hensyn til de store procenter, der er nævnt for Vestjylland — op til 40 pct. eller mere, som ikke fortsætter i videregående skole. Det er da ikke adfærdsvanskelige børn, der er tale om her, men det må være skolens udbygning, der er noget galt med. Jeg er overbevist om, at den rigtige udbygning af skolen vil bevirke en meget stærk stigning i antallet af dem, der bliver i skolen længere end de pligtige år.

Hr. K. B. Andersen sagde noget i retning af: hvad med de sidste 25 pct.? Jo, men vi har netop tænkt at løse problemet for disse 25 pct. eller i hvert fald de 24 pct. netop ved at gøre skolen fristende nok. Jeg har personlig kendskab til en skole, hvor der i år og sidste år ikke er gået et eneste barn ud